

Et etnografisk øjeblik med Line Dalsgård

I samtale med Ida Appel Vardinghus-Nielsen

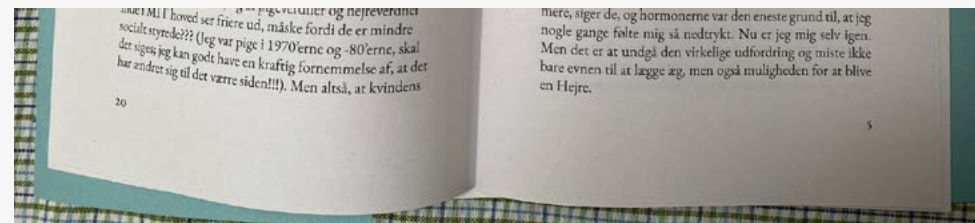
Line Dalsgård har ikke selv erfaring med det etnografiske øjeblik som en aha-oplevelse, hvor alt pludselig giver mening. I stedet taler hun om “forankringen af en fornemmelse”, “en figur”, “et anker” og “en klump, der er energi i”. Det er øjeblikke, der sætter noget i gang – en nysgerrighed, en analyseproces. Hvor spørgsmål samler sig og danner “en klump”, hvorfra hun kan prøve at forstå og undersøge, hvad hun endnu ikke eksplicit ved.

For tiden beskæftiger Line sig blandt andet med overgangsalderen. Hun har endnu ikke lavet feltarbejde om emnet, men til gengæld har hun udgivet en bog om

overgangsalder med forfatteren og digteren Ursula Andkjær Olsen. Sammen har de oversat et essay af Ursula K. Le Guin og oversættelsen efterfølges af en mailkorrespondance mellem Line Dalsgård og Ursula Andkjær Olsen. Mailkorrespondancen tager blandt andet udgangspunkt i Lines egen livserfaring og er ifølge hende selv “ikke som sådan er forskning og måske ikke engang er skrevet af en antropolog.” Da Line i foråret 2024 stod med den fysiske udgave af bogen i hænderne, opstod en sådan ‘energifyldt klump’, der både samlede og satte gang i hendes tanker om sin position i bogen:

“Jeg har skrevet en bog sammen med digteren Ursula Andkjær Olsen. Bare en ganske tynd tekst. Forleden kom bogen, og der skete noget meget mærkeligt. Jeg ved ikke hvor mange bøger, der er blevet trykt, men der var i hvert fald 200 bøger i de kasser, jeg skulle have med hjem til Aarhus. Jeg sendte dem med min mand hjem og beholdt selv bare to bøger. Af de to var den ene sat forkert sammen, så siderne ikke passede. Og jeg slog op [i bogen] og læste noget, hvor jeg tænkte: ‘Det skulle jeg aldrig have skrevet det dér.’ Det slog mig lidt af pinden og satte en hel masse tanker i gang om ‘Som hvem har jeg skrevet i den bog?’ Det er ikke som en antropolog, tænkte jeg. Men hvem er det så der

skriver? Hvis jeg ikke er antropolog, hvad er jeg så? Det skrev jeg en hel masse ned om – det vil sige, dér gik antropologen i gang med at undres. Jeg skrev til Inger Sjørlev, og vi skrev frem og tilbage. Måske skulle vi finde ud af at skrive noget om det sammen på et tidspunkt, måske ikke. Det har sidenhen vist sig, at det var den eneste bog, der var sat omvendt sammen – den, jeg fik. Og hvis jeg ikke havde taget billeder af bogen, og sendt dem til nogen, så ville jeg have troet, at det var min befippelse, som var løbet af med mig. Befippelsen over pludselig at stå med en bog, jeg havde skrevet, uden at vide, hvad jeg var, da jeg skrev den. Den der uklare position – uklar for mig selv i hvert fald. Ja, hvis ikke jeg havde taget billeder, så ville jeg have troet, at jeg var knald i låget. Det var en tilfældighed, men det der billede af at stå med en bog, der er sat forkert sammen og være den eneste, der har fået den, det er jo et udmærket billede på, hvor jeg lige fandt mig selv. Jeg vidste ikke, hvem jeg var. Jeg var sat forkert sammen. Og nu har jeg pillet hæfteklammerne ud og sat dem rigtig sammen.

Jeg tror ikke, øjeblikket skal bruges til noget, hvis jeg skriver en tekst sammen med Inger, om hvilken position man skriver fra, når man skriver på baggrund af livserfaring. Men inde i mit hoved, kan det godt være en figur, jeg bruger til at organisere teksten fra – til at huske mig selv på, hvad teksten skal handle om. Så det bliver en slags anker for en tekst, som muligvis ikke skal beskrive den situation, men inde i mit hoved, er det figuren: At jeg var den eneste, der fik én [bog], der var sat forkert sammen. Alle de andre vidste, hvad de var. De er forlæggere, de er selv forfattere, som har hjulpet med at redigere. Ursula er forfatter. Men hvem er Line? (...) Jeg har skrevet om det tidligere. Det kom bare stærkt igen. Og tidligere havde jeg ikke den figur, som jeg nu har – den forkert sammensatte bog – til ligesom at forankre spørgsmålet. (...) Det er ikke “Aha! Nu ved jeg,” men måske er det faktisk et eksempel på, at noget, som var i gang tidligere, samlede sig i denne figur. Noget kan være i gang, og så kan der ske et eller andet, der samler det. Som jeg kan forankre min viden i. Det er stadig ikke afklaret, hvad det er, jeg ved. Men jeg ved, at det ligger i den figur.”

“Og så kommer der en anden slags arbejde. Som er det der langsomme og slidsomme, hvor man skal finde ud af, hvad der ligger i figuren. Altså, jeg har det her billede af en eller anden situation. Jeg ved, det skal med. Men hvad er det, jeg ved i det? Hvorfor ved jeg noget med det her billede? Og så går det ud på at trawle alle sine data igennem. (...) Er det her en undtagelse? Er det her i virkeligheden noget, der er hyper generelt, som pludselig trænger sig på? Som jeg har vidst længe, men som pludselig dukker op med en eller anden klarhed? Eller hvad er det for noget? Det er selvfølgelig et øjeblik, der trænger sig på. Men det trænger sig på som et billede, som rejser en helt masse spørgsmål, ikke som ‘aha nu forstår jeg.’ Det er mere sådan en slags energi eller en kraft eller et meget stærkt indtryk, som af en eller anden grund samler sig og starter en proces. Og arbejdet består ikke i at lade det opstå – det kommer af sig selv. Arbejdet er den efterfølgende slidsomme undersøgelse af, hvad jeg ved i det billede.”

Line Dalsgård er antropolog, Ph.d. og professor ved Aarhus Universitet.

Ida Appel Vardinghus-Nielsen er ph.d.-studerende ved Afdeling for Antropologi på Aarhus Universitet.